

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Noziedzīgos nodarījumos cietušie>Cietušo tiesības (katrā valstī)

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Swipe to change

horvātu**Cietušo tiesības (katrā valstī)****Horvātija**

Noziedzīgos nodarījumos cietušajiem pirmstiesas procesā un kriminālprocesā ir vairākas tiesības, turklāt īpaša aizsardzība tiek piemērota bērniem un cietušajiem noziedzīgos nodarījumos, kas vērsti pret seksuālo brīvību, un cilvēku tirdzniecības upuriem

Noziedzīgā nodarījumā cietušajam ir šādas tiesības:

saņemt informāciju, ko policijai, izmeklētājam, prokuratūrai (*državno odvjetništvo*) un tiesai ir pienākums sniegt;

saņemt psihologa un cita speciālista palīdzību un atbalstu no cietušo atbalsta struktūrām, organizācijām un iestādēm;

piedalīties kriminālprocesos kā cietušajai pusei;

saņemt informāciju no prokurora (*državno odvjetništvo*) par darbībām, kas veiktas, pamatojoties uz cietušā ziņojumu, un iesniegt sūdzību vecākajam prokuroram (*viši državni odvjetnik*);

saņemt no valsts budžeta finansēta speciālista konsultācijas, ja personai ir nodarīts ļoti smags psihosomatisks kaitējums vai tā cieš no ļoti smagām noziedzīga nodarījuma sekām;

iesniegt blakusprasību par zaudējumu atlīdzību;

saņemt kompensāciju saskaņā ar īpašu likumu, ja vardarbīga noziedzīga nodarījuma rezultātā ir gūti smagi miesas bojājumi vai ievērojami pasliktinājusies veselība.

Pret seksuālo brīvību vērstā noziedzīgā nodarījumā cietušajam vai cilvēku tirdzniecības upurim papildus iepriekš minētajām tiesībām ir vēl šādas tiesības:

pirms nopratināšanas apspriesties ar konsultantu, saistītās izmaksas sedzot no valsts budžeta;

saņemt no valsts budžeta finansētu juridisko palīdzību;

pieprasīt, lai nopratināšanu policijas iecirknī vai prokuratūrā veic tā paša dzimuma persona;

pieprasīt uzticības personas klātbūtni nopratināšanas laikā;

atteikties atbildēt uz nevajadzīgiem jautājumiem saistībā ar tā personīgo dzīvi;

pieprasīt, lai nopratināšana tiek veikta, izmantojot audiovizuālu ierīci;

tiesības uz personas datu konfidencialitāti;

pieprasīt lietas izskatīšanu bez sabiedrības līdzdalības;

pirms pirmās nopratināšanas saņemt informāciju par šīm tiesībām no tiesas, prokurora un policijas.

Ja noziedzīgā nodarījumā cietušais ir bērns, papildus iepriekš minētajām tiesībām viņam ir vēl šādas tiesības:

saņemt no valsts budžeta finansētu juridisko palīdzību;

piedalīties procesos uzticības personas pavadībā;

tiesības uz personas datu konfidencialitāti;

tiesības tikt nopratinātam viņa mājās vai citā īpaši aprīkotā vietā, nevis tiesas telpās;

tiesības uz lietas izskatīšanu bez sabiedrības līdzdalības;

tiesības uz nopratināšanu bez tiesneša vai pušu klātbūtnes tajā pašā telpā, kurā atrodas bērns, izmantojot audiovizuālas ierīces, ko darbina profesionāls asistents;

tiesības uz īpašu attieksmi nopratināšanas laikā, lai netiktu nelabvēlīgi ietekmēta bērna garīgā veselība.

Bērni ir visas personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem.

Bērnus, kuri ir liecinieki un cietušie, liecību uzklausišanas laikā iztaujā izmeklēšanas tiesnesis, un bērnu–liecinieku uzaicina uz tiesu, nosūtot pavēsti viņa vecākiem vai aizbildņiem.

Privātopsūdzība

Kad tiek ziņots par noziedzīgu nodarījumu, vairākumā gadījumu prokurors ierosina lietu pēc savas iniciatīvas (*ex officio*).

Privātopsūdzību var celt par noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas kriminālprocesa uzsākšana privātopsūdzības ceļā. Privātopsūdzība jāceļ trīs mēnešu laikā no dienas, kad pilnvarotā fiziskā vai juridiskā persona uzzinājusi par noziedzīgu nodarījumu un tā izdarītāju.

Blakusprasība par zaudējumu atlīdzību

Noziedzīgā nodarījumā cietušais ir arī cietusī puse, un tai ir tiesības tiesā iesniegt blakusprasību par zaudējumu atlīdzību.

Blakusprasība var ietvert šādus prasījumus:

piešķirt kompensāciju par zaudējumiem, kas var būt gan materiāli, gan nemateriāli (pārciestās sāpes, bailes);

atdot personīgās mantas, ja cietusī puse var pierādīt, ka viņa ir bijusi to īpašnieks vai likumīgais turētājs;

anulēt konkrētu darījumu, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā noticis darījums ar īpašumu (ja atbildētājs piespiedis cietušo noslēgt līgumu).

Blakusprasību par zaudējumu atlīdzību var iesniegt kriminālprocesa laikā vai kā atsevišķu civilprasību pret atbildētāju. Ja šāda prasība tiek iesniegta kriminālprocesa laikā, lai to pieņemtu, tiesai apsūdzētais vispirms jāatzīst par vainīgu.

Tas nav priekšnoteikums, lai prasību sekmīgi izskatītu civilprocesā.

Cietušo personu tiesības izmeklēšanas laikā un kriminālprocesā

Izmeklēšanas laikā noziedzīgā nodarījumā cietušie kā prasītāji un privātopsūdzības cēlāji ir tiesīgi sniegt faktus un pierādījumus, kas ir būtiski noziedzīga nodarījuma konstatēšanai, identificējot noziedzīgā nodarījuma izdarītāju(-s) un norādot savus prasījumus blakusprasībā par zaudējumu atlīdzību.

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, ir šādas tiesības:

lietot savu valodu, arī nedzirdīgo un nedzirdīgu neredzīgo zīmju valodu, un saņemt tulka palīdzību, ja cietušais nesaprot vai nelieto horvātu valodu, vai tulkotāja vai zīmju valodas tulka palīdzību, ja cietušais ir nedzirdīgs vai nedzirdīgs neredzīgais;

lietot savu valodu;

iesniegt blakusprasību par zaudējumu atlīdzību un priekšlikumus par pagaidu noregulējumu;

tikt pārstāvētam;

sniegt faktus un pierādījumus;

apmeklēt liecinieku uzklaušīšanu;

apmeklēt tiesas sēdi, piedalīties liecinieku uzklaušīšanā un sniegt noslēguma paziņojumu;

piekļūt lietas materiāliem;

pieprasīt informāciju no prokurora par darbībām, kas veiktas, pamatojoties uz viņa ziņojumu, un iesniegt sūdzību vecākajam prokuroram;

iesniegt apelācijas prasību;

prasīt saukšanu pie kriminālatbildības un celt privātapšūdzību;

saņemt paziņojumu par to, ka netiks izvirzīta kriminālapšūdzība, vai prokurora lēmumu nesākt kriminālprocesu;

uzturēt apsūdzību prokurora vietā;

pieprasīt iepriekšējās situācijas atjaunošanu;

saņemt paziņojumu par kriminālprocesa rezultātu.

Prokuratūrai un tiesai ir pienākums gan pirms kriminālprocesa, gan katrā tā posmā izvērtēt, vai ir jebkāda iespēja apsūdzētajam atlīdzināt cietušajai pusei zaudējumus, ko izraisījis noziedzīgs nodarījums. Prokuratūrai un tiesai ir arī pienākums informēt cietušo pusi par konkrētām likumā noteiktām tiesībām (cietušās puses tiesībām lietot savu valodu, tiesībām iesniegt blakusprasību par zaudējumu atlīdzību u. c.).

Tiesības saņemt finansiālu kompensāciju

Likums par finansiālu kompensāciju noziedzīgos nodarījumos cietušajiem (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (Narodne Novine (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis Nr. 80/08 un Nr. 27/11)*) nosaka tiesības uz finansiālu kompensāciju personām, kuras cietušas tīšā vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā, kas izdarīts Horvātijā, vai šādu personu radniekiem atbilstoši likumā paredzētajiem nosacījumiem.

Tas nodibina tiesības uz finansiālu kompensāciju tīšā vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā cietušajiem un nosaka priekšnosacījumus un procedūru kompensācijas tiesību īstenošanai, struktūras, kas pieņem lēmumus un piedalās lēmumu pieņemšanas procesā par tiesībām uz kompensāciju, un struktūras un procedūru pārrobežu lietās.

Tīšā vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā cietušajiem ir tiesības uz finansiālu kompensāciju no valsts budžeta.

Policijai, prokuratūrai un tiesām ir pienākums sniegt informāciju par tiesībām uz kompensāciju, izsniegt vajadzīgās pieteikuma veidlapas un pēc cietušā pieprasījuma sniegt vispārīgus norādījumus un informāciju par to, kā aizpildīt pieteikumu, un par vajadzīgajiem apliecinošajiem dokumentiem.

Finansiālās kompensācijas pieteikumi jāiesniedz Tieslietu ministrijā, izmantojot veidlapu, ko var lejupielādēt ministrijas tīmekļa vietnē.

[Finansiālās kompensācijas pieteikuma veidlapa noziegumos cietušajiem_hr](#) (223 Kb)

Pieteikumi jāiesniedz sešu mēnešu laikā no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienas. Ja ir likumīgi iemesli, kuru dēļ cietušais nav varējis iesniegt šādu pieteikumu noteiktajā termiņā, viņam tas jāizdara trīs mēnešu laikā no dienas, kad šādi iemesli beiguši pastāvēt, un katrā ziņā trīs gadu laikā no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienas.

Ja cietušais ir nepilngadīga persona vai persona, kura ir zaudējusi rīcībspēju, un viņa likumīgais pārstāvis nav iesniedzis pieteikumu sešu mēnešu laikā no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienas, attiecīgo sešu mēnešu termiņu sāk skaitīt no personas astoņpadsmitās dzimšanas dienas vai no kriminālprocesa sākšanas dienas pēc cietušā pilngadības sasniegšanas, vai no dienas, kad tiek atjaunota personas rīcībspēja.

Personas, kuras ir tiesīgas saņemt finansiālu kompensāciju:

vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā cietušie, kuri ir Horvātijas Republikas pilsoņi, Eiropas Savienības dalībvalsts pilsoņi vai Eiropas Savienības pastāvīgie iedzīvotāji, un ja noziedzīgs nodarījums izdarīts Horvātijā;

cietušais, kurš guvis smagus miesas bojājumus vai kura veselība noziedzīgā nodarījuma rezultātā ir pasliktinājusies (šāda persona ir tiesīga saņemt kompensāciju par ārstēšanās izmaksām, ja tās nesedz obligātā veselības apdrošināšana, par summu, kas nepārsniedz Horvātijas Republikā veiktās veselības apdrošināšanas summu, un kompensāciju par ienākumu zaudēšanu — ne vairāk kā HRK 35 000);

persona, kura ir mirušā upura tuvs radnieks (laulātais vai partneris, bērns, viens no vecākiem, viens no adoptētajiem, adoptēts bērns, patēvs vai pamāte, pabērns, viendzimuma partneris, kāds no vecvecākiem un mazbērns, ja viņiem bijusi viena mājsaimniecība ar upuri) (šāda persona ir tiesīga saņemt kompensāciju par likumiskā apgādnieka zaudēšanu — ne vairāk kā HRK 70 000);

upura nāves gadījumā — persona, kura sedz apbedīšanas izdevumus, ir tiesīga saņemt kompensāciju ne vairāk kā HRK 5000,

ja par noziedzīgu nodarījumu ir ziņots policijai vai prokuratūrai vai ja policija vai prokuratūra to ir reģistrējusi sešu mēnešu laikā no tā izdarīšanas dienas, neatkarīgi no tā, vai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir zināms vai ne.

Nosakot kompensācijas summu, ņem vērā cietušā rīcību noziedzīgā nodarījuma laikā un pēc noziedzīga nodarījuma, to, vai un ciktāl viņš ir veicinājis noziedzīga nodarījuma izdarīšanu vai zaudējumu radīšanu, to, vai persona ir tiešais cietušais un vai un kad tā ir ziņojusi par noziedzīgu nodarījumu kompetentajām iestādēm. Papildus novērtē cietušā sadarbošanos ar policiju un kompetentajām iestādēm, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītāju sauktu pie atbildības, ņemot vērā, vai tiešais cietušais ir veicinājis zaudējumu radīšanu vai palielinājis zaudējumus; katrā no šiem gadījumiem kompensāciju, ko cietušais ir tiesīgs saņemt, attiecīgi samazina. Kompensācijas pieteikumu noraida vai summu samazina, ja tiek konstatēts, ka cietušais bijis iesaistīts organizētā noziedzībā vai noziedzīgā organizācijā. Kompensāciju var atteikt vai summu var samazināt arī tad, ja pilnas kompensācija summas piešķiršana būtu pretrunā taisnīguma, morāles un sabiedriskās kārtības principam.

Paziņojums par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu

Ja atbildētājam ir piespriests cietumsods, Tieslietu ministrijas Neatkarīgais cietušo un liecinieku atbalsta dienests informē cietušo par ieslodzītā atbrīvošanas datumu (beznosacījuma atbrīvošana un nosacīta atbrīvošana).

Likumā noteiktais pienākums informēt cietušos par ieslodzīto atbrīvošanu

Saskaņā ar Likuma, ar ko groza Cietumsoda izpildes likumu (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*), noteikumiem Tieslietu ministrijas Neatkarīgajam cietušo un liecinieku atbalsta dienestam ir jāinformē cietušais, cietusī puse vai to ģimene par ieslodzītā atbrīvošanu.

Cietušajiem paziņo par ieslodzītā atbrīvošanu gadījumos, kad noziedzīgs nodarījums ir vērst pret seksuālo brīvību un seksuālo morāli, dzīvību un veselību, vai vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu gadījumos.

Minēto informāciju cietušajam, cietušajai pusei vai to ģimenei sniedz neatkarīgi no tā, vai ieslodzītais tiek atbrīvots bez nosacījumiem vai nosacīti.

Turklāt, ja tiek pieņemts lēmums par to, vai ir ieteicams atļaut ieslodzītajam pamest ieslodzījuma vietu, lai dotos uz tā pastāvīgo vai pagaidu dzīvesvietu, brīvības atņemšanas iestādes / ieslodzījuma vietas var pieprasīt, lai probācijas dienests noskaidro cietušā vai viņa ģimenes attieksmi pret izdarīto noziedzīgu nodarījumu. Neatkarīgais cietušo un liecinieku atbalsta dienests sagatavo ziņojumus probācijas dienestam, pamatojoties uz tā sarunām ar cietušo.

Atbalsts lieciniekiem un cietušajiem

Atbalstu lieciniekiem un cietušajiem Horvātijas Republikā koordinē Tieslietu ministrijas Neatkarīgais cietušo un liecinieku atbalsta dienests (*Samostalna služba za podršku žrtvama i svjedocima*).

Cietušie un liecinieki var saņemt atbalstu un informāciju par viņu tiesībām un par procedūrām no tiesas cietušo un liecinieku atbalsta nodaļas.

Šādas nodaļas ir izveidotas septiņās apgabaltiesās (*županijski sudovi*), proti, Zagrebā, Zadarā, Osijekā, Vukovaros, Splitā, Sisakā un Rijekā. Minētās nodaļas sniedz cietušajiem (un lieciniekiem) un tos pavadošajām personām emocionālu atbalstu, praktisku informāciju un informāciju par tiesībām. Atbalstu sniedz arī kompetento vietējo un likumpārkāpumu tiesu nodaļas (*općinski sudovi* un *prekršajni sudovi*).

Informāciju par savām tiesībām un tiem pieejamās palīdzības veidu cietušie var arī saņemt, zvanot uz **Nacionālā zvanu centra noziegumos un likumpārkāpumos cietušajiem bezmaksas tālruna numuru 116 006** (sk. Nacionālā zvanu centra tīmekļa vietni).

Tieslietu ministrija arī sniedz cietušajiem un lieciniekiem atbalstu un informāciju par viņu tiesībām, un informācijas pieprasījumus var nosūtīt pa e-pastu uz šādu adresi: zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr vai uz Horvātijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietni: <https://pravosudje.gov.hr/>.

Atbalsts cietušajiem un lieciniekiem pārobežu lietās

Tieslietu ministrijā izveidotais Neatkarīgais cietušo un liecinieku atbalsta dienests sniedz atbalstu un informāciju gan lieciniekiem, gan cietušajiem, kuri uzaicināti uz tiesu ar starptautiskās juridiskās palīdzības procedūras starpniecību (tostarp kara noziegumos cietušajiem).

Informācijas vēstules nosūta lieciniekiem, kuri uzaicināti sniegt liecības tiesās Horvātijas Republikā, vai lieciniekiem no Horvātijas, kuri uzaicināti ierasties ārvalstu tiesās.

Kara noziegumu lieciniekiem vajadzības gadījumā nodrošina fizisku aizsardzību un palīdzību saistībā ar viņu gatavošanos ceļam un ierašanos kompetentajā tiesu iestādē (attiecas uz lieciniekiem un citām procesa pusēm, ko uzaicina uz nopratināšanu kriminālprocesā saistībā ar kara noziegumiem, kura notiek kompetentajās tiesu iestādēs Horvātijas Republikā vai ārpus Horvātijas, ja šāds atbalsts ir saistīts ar starptautiskās juridiskās palīdzības pieprasījumu).

Noklikšķiniet uz norādītajām saitēm, lai iegūtu nepieciešamo informāciju

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā

3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa

4 - Kompensācija

5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību

Lapa atjaunināta: 08/10/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.